

På baksidan: Littera recognicionis Magni regis obligatoria super 4^{or} milibus marcharum et quadringentis marchis

Her Trotte pederson (Rasmus Ludvigssons hand).

L (okänt signum).

Sigill: 12 sicksackvis gjorda hål finnas för remsorna, av vilka n. 1 (konungens), 2, 3, 4, 5, 8, 10 och 11 helt eller delvis finnas kvar. Av sigillen finnas nu fragment i ofärgat vax av n. 2 (två bjälkar i hjälmprydd sköld, till vänster stödd av en grip, allt inom fragment av trepass): . . . Olai . . . och n. 8 (båt i sköld): . T . orkel Eren . . . Enligt avskrift i Peringskiölds Dipl. Regum E 10 fanns då fragment av n. 2, medan n. 8 och n. 5 voro oskadda, varmed bör jämföras, att Rasmus Ludvigsson just antecknat Trotte Peterssons namn.

¹ (de excepcione diuisionis), se *R. Sohm, Institutionen (15 uppl. 1917), s. 483, 517.*

6519.

1361 augusti 15.

Stockholm.

Konung Magnus underrättar fogden och bergsmännen vid Kopparberget i Västerås stift, att ärkebiskopen och hans suffraganer och deras kapitel lånat honom 4,400 mark svenska, tillhörande apostoliska kammaren, till det krig, som nu hotade hela riket, och att han anslagit 88 skeppund koppar från Kopparberget till betalningen, såsom tydligare uttryckts i konungens öppna brev ('in litteris nostris apertis') härom. Han befäller därför adressaterna att besörja, att sagda 88 skeppund koppar erläggas till prelaterna och kapitlet eller deras ombud av den först inflytande kungliga avkastningen av berget, oavsett om avkastningen tidigare av konungen bestämts för någon annan mottagare.

Orig. på perg. (25 × 9,5 cm, uppveck 1,1 cm; 10 rader), Sv. Riksark. (= RPB 512).¹

Tryckt: APS Cam. 623, och tidigare i J. Langebek, Anledning til en Historie om de norske Bergverker (1752), s. 89, och efter Langebek i S. Lagerbring, Swea rikets historia III (1776), s. 560 not 3 (utdrag), samt i Dipl. Dalecarlicum I (1842), n. 30.

Celsus Bullarium (1782), s. 128 (n. 20).

På baksidan: Littera^a Magni regis super 4^{or} milibus quadringentis marcis mutuo receptis (med samma hand som anteckningen på det öppna brevet).

Konungens sigill är bortfallet från den kvarsittande remsan.

^a *Delvis utplånad.*

6520.

1361 augusti 16

(Skara?)

Förteckning över S. Nicolai eller Hindsbo prebendes gods, som Olavus Petri, fordom kanik i Skara och kyrkoherde i (Kungs)Lena men nu munk i Alvastra, mottagit av sina företrädare i prebendet och på begäran av kapitlet i Skara låtit registrera till förhindrande av framtida tvister om samma gods. Ett liknande, enligt uppgift nu förlorat register i form av notarialinstrument har han egenhändigt överlämnat till sin efterträdare tillika med prebendets övriga dyrbarheter, när han frånträdde prebendet i kapitlets närvaro tredje prästmötesdagen (omkr. 9 juli) 1340.

Prebendet äger följande gods: först själva tomten Hindsbo med åkrar och ängar öster och väster därom på ömse sidor om ån, vilkas gränser noggrant angivas, med en kvarn; vidare en äng söder om Tveta, en äng öster om vägen till Tveta, hälften av Konungsdalen, en äng i Milleshed, en äng i Stenumsmad och

del i skogen 'Näffögå' samt del i skogen vid Ova i Kinne härad. Vidare är S. Nicolai kapell i Skara med tomt och kålgård söder därom, varest S. Katarine gille är uppbyggt, anknutet till prebendet. Sävareds kyrka och församling med inventarium och alla prästrättigheter är införlivad med prebendet, som också äger en gård Alebäck i Sävared och en gård i Skara vid gatan mellan torget och dominikanklostret, vilka skänkts av kanikerna Johannes och Nicolaus Odulphi i Skara; vidare en gård 'Sonabool' i Tubbetorp, skänkt av Stenar Kula i Ving; två andelar i 'Ormstorp' i Ving, skänkta av Ambjörn Poose i Ving; ett jordgods i 'Bösatorp', skänkt av Lars Swarte; en gård i Bragnum, skänkt av riddaren Rörick (Algots)sons fru Birgitta, samt en gård i Västmostorp i Sörby socken i Vilske härad, som herr Bengt Fifla skänkt.

Olavus själv har förökat prebendet med följande gods: först Gunniltorp i (Kungs)Lena socken (utom ett landbogods), vilket han förvärvat från flera personer långt före digerdöden, vidare en gård i Karleby (långa) från Lars Greewe, Brissmostorp i (Kungs)Lena socken från Björn Sigvatsson och en kvinna Gislög, en gård i Falköping från arvingarna till Esbjörn Sigrudbroder. Dessa gods har han haft i okvald besittning i 30 år och hans företrädare före honom, och brev på dessa gods och egendomar har han överlämnat till kapitlet i Skara långt innan han blev munk.

Jfr gåvobrev av konung Magnus 1287 ²⁹/₇ (SD 943) och biskop Brynolfs förteckning över prebendets gods med årtalet 1402 (SD från år 1401 n. 227) samt brev 1315 ⁹/₁ (SD 1997). — SD 1748 med datum 1301 ²⁵/₆ är i sitt nuvarande skick en förfalskning; se N. Ahnlund, Nils Rabenius (1927), s. 143.

Orig.(?) på perg. (17,3 × 25,7 cm, uppveck 0,8 cm; 10 + 48 rader), Sv. Riksark. (= RPB 513).

Avskrift av S. Gagnerus (efter Örnhielms Dipl. IV, pag. 216) i Pastoratshandl.: Skara (Ser. E VI n. 88), Skara domkapitels ark.; avskrift därav (liksom av breven 1287 och 1402) är bilagd Skara stifts prästerskaps riksdagsfullmäktiges memorial till k. kammarkollegiet, pres. 1766 ⁹/₆ (Kyrkor, skolor och hospital: Skara stift, Kammarark.), och refererad i andra provinskontorets memorial 1766 ²⁶/₇, (bilagt Andra provinskontorets årshandl. 1779: Skaraborgs län n. 6, Kungl. Kammarkollegiets ark.) ang. domkyrkojorden i Skara. Jfr även Justitierevisionens utslagshandl. 1769 ²³/₁₁ (n. 21) och k. kammarkollegiets und. skrivelse 1771 ⁸/₄, båda i Sv. Riksark.; vissa hithörande handl. finnas i de nämnda akterna i samtida tryck.

Registrum bonorum prebende Hedenzboo dicte que ego Olauus Petrj condam canonicus Skarensis et curatus ecclesie Leena modo conuentualis in Aluastrum post reuerendos viros dominos Ragnerum magistrum Nicolaum magistrum Hemfastum et magistrum Iohannem canonicos Skarenses in eadem prebenda Hedenzboo predecessores meos acceptaui et ad instanciam capitularium Skarensium importunam sub sigillis discretorum virorum infrascriptorum ne dubietas aliqua uel alteracio posterum quouis modo in bonis prebende possit suboriri feci fideliter registrari registrum eciam super eandem prebendam huic simile sub publica manu redactum licet modo deperditum vt dicitur successori meo cum ceteris elenodiis prebende dum resignaui prebendam in presencia capituli tercia die synodi sub anno domini M cccxl° manualiter assignauj

Prebenda Hedenzboo alias dicta prebenda sancti Nicolai habet infrascripta bona Primo ipsum fundum dictum Hedenzboo cum agris et pratis in oriente a fundo intra fossas ex vtraque parte amnis Jtem habet agros et prata ad occidentes a fundo eciam in vtraque parte amnis vsque ad vadum nominatum wlgariter Mølnowad circumdatos alicubi fossis alicubi lapidibus Jncipiendo a cono stabuli pecorum dicti fundi nominato Liidstolpa iuxta lapidem descendendo sic versus occidentes secundum cursum vie que ducit a Modherbro ad Horsagha vsque lapidem transversalem tendendo sic in austrum ad fossam et lapides iuxta dictum vadum secundum transitum vie qua transitur de Kindhahærad tr[ans]^a vadum versus Herlunda et vltorius in Faloniam iter procedendo Sic trans amnem ad lapidem in decliuitate iacentem et vltorius in fossam transriuulum sequendo fossam vsque ad lapidem acutum siue conatum dictum Piwkasteen qui stat non longe a lapidibus iacentibus supra petram in cursu riuli et ibi statim prope iacet magnus lapis habens acumen ad modum templi Sic vltorius tendendo versus oriens lateraliter secundum cursum vie vsque ad lapidem situm ex opposito torrentis qui iacet

prope fundum predictum iuxta viam qua transitur a ciuitate ad molendinum dictum Ioordam in eodem amne distans a fundo ad iactum baliste uel parum plus quod eciam pertinet eidem prebende Hedenzboo Jtem habet vnum pratum in parte australi a Tweta statim iuxta fossam vbi terminantur possessiones in^b Tweta dirigens longitudinem a via in altum lapidem versus occidens latitudinem vero a terminis Tweta vsque in fossam versus austrum Jtem vnum pratum in oriente a via que ducit ad Tweta incipiendo a fossa que circumuallat Tweta vsque lapidem iuxta paludem versus austrum Jtem medietatem tocius Konungsdalen cuius alteram medietatem possident Swenungstorp Martenstorp et Benctzstorp preter vnam paruam peciam quatuor plaustorum feni in orientali cono que pertinet Skaraboo Et extenduntur ista prata a fossa in summitate montis vsque in annem Jtem vnum pratum in Milleesheed versus occidens a fossa Jtem pratum in Stenemsmadher et partem silue dicte Næfføgha Jtem partem in silua iuxta Oowa in Kindahærad Jtem capella sancti Nicolai Skaris cum fundo ibidem et cauleto iuxta eum sito versus austrum super quo edificatum est conuiuium sancte Katerine est eidem prebende anexa Jtem ecclesia Sæuara cum omnibus iuribus parrochialibus et inuentario est eidem prebende incorporata Jtem habet vnam curiam in Sæuara dictam Alabeek et vnam Skaris sitam in platea que ducit a foro ad clastrum predicatorum datas a dominis Johanne et Nicolao canonicis condam Odulphi filiis Jtem vnam curiam in Tubbatorp dictam Sonabool quam dedit Stenarus Kula in Vign Jtem duas partes in Ormstorp parrochie Vign quas dedit Anbernus Poose in Vign Jtem vnum predium in Bøstorp quod dedit Laurencius Swarte Jtem vnam curiam in Bragneem quam dedit domina Birgitta Röricsun militis Jtem vnam curiam in Wesmanstorp parrochie Sørby in Wilskahærad quam dedit dominus Benedictus Fifla Jtem ego Olauus antedictus comparauit ad augmentandam predictam prebendam infrascripta bona primo Gunnillatorp in parrochia Leena preter vnum bonum tributarium et obtinuj illud opidum a diuersis longe ante magnam mortalitatem Jtem vnam curiam in Karlaby longa a Laurencio Greewa Jtem Brimstenstorp in parrochia Leena a Berone Siguasun et quadam muliere nomine Giisloog Jtem vnam curiam in Falacøpung ab heredibus cuiusdam Esbernj fratris Sigrudi Jsta prescripta habui in pacifica possessione bene in triginta annis et predecessores mei similiter ante me Et tradidi litteras super hiis possessionibus et bonis confectas capitulo Skarensi diu antequam ordinem intrauj Jn cuius maiorem certitudinem et firmiorem euidenciam sigilla discretorum virorum ac dominorum Martinj et Laurencii canonicorum Skarensium cum proprio presentibus sunt appensa Datum anno domini Mccclxi crastino assumptionis beate virginis Marie matris dei gloriose:

Sigill n. 1 bortfallet; n. 2 spetsovalt, av ofärgat vax (den korsfäste mellan spjutet och isopstängeln): [Sigill]vm fratrum minorvm [Scaris]¹; n. 3 av rött vax (sparre? i sköld): s' Niels Ions[o]n.
— Dessa båda sigill nämnas ej i brevtexen.

¹ Samma stamp har använts ännu under ett perg.brev 1519 ²⁸/₃ i Sv. Riksark.

^a Otydligt i radslut. ^b Över raden.